

INTERNET

Cloud computing Przetwarzanie w chmurach

Redakcja
Grażyna Szpor

pay-as-you-go

software as a service

GaaS

chmury obliczeniowe

Infrastructure as a service

backup as a service

Rapid elasticity

On-demand self-service

storage as a service

Broad network access

chmury cyfrowe

Resource pooling

INTERNET

Cloud computing

Przetwarzanie w chmurach

INTERNET

Cloud computing

Przetwarzanie w chmurach

Cloud Computing

Data Processing in the Clouds

Redakcja: prof. n. dr hab. Grażyna Szpor

Autorzy:

prof. dr Giovanni Bianco, dr Karol Dobrzeńcki, dr Bogdan Fischer, dr Justyna Kurek, prof. dr hab. Mirosław Kutylowski, Rafał Lew-Starowicz, prof. n. dr hab. Aleksandra Monarcha-Matlak, Cyrill Osterwalder, prof. n. dr hab. Jacek Pomykała, dr Marlena Sakowska-Baryła, prof. n. dr hab. inż. Bolesław Szafranski, prof. n. dr hab. Grażyna Szpor, dr Marek Świerczyński, Krzysztof Światała, prof. dr Marie-Theres Tinnefeld, Miłosława Trzos, dr Wojciech Rafał Wiewiórowski

Wydawnictwo C.H. Beck
Warszawa 2013

Wydawca: *Wioleta Beczek*

Recenzja naukowa: *prof. n. dr hab. Jerzy Cytowski,*
prof. n. dr hab. Paweł Fajgielski

**Wydanie publikacji zostało dofinansowane przez
Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego**

© **Wydawnictwo C.H. Beck 2013**

Wydawnictwo C.H. Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00–203 Warszawa

Skład i łamanie: PanDawer
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-5235-0

ISBN e-book 978-83-255-5236-7

Spis treści

Autorzy	IX
Wstęp	XI
Wykaz skrótów	XIII

Rozdział 1

Fenomen chmury

Phenomenon of the cloud	1

Technologie bezpieczeństwa dla przetwarzania w chmurze Security technologies for cloud computing (<i>Miroslaw Kutylowski</i>)	3

<i>Cloud computing</i> . Przetwarzanie na dużą skalę i bezpieczeństwo danych Cloud computing large-scale data processing and security (<i>Cyryll Osterwalder</i>)	13

Obliczenia w chmurze w perspektywie kryptografii Cloud computing in the perspective of cryptography (<i>Jacek Pomykała</i>)	25

Rozdział 2

Konstytucyjne wartości w chmurach

Constitutional values in the clouds	37

Konflikty wartości konstytucyjnych związane z funkcjonowaniem internetu. Kazus przetwarzania danych w chmurze Kazus przetwarzania danych w chmurze Internet and conflicts of constitutional values. The case of cloud computing (<i>Karol Dobrzeński</i>)	39

<i>Cloud computing</i> i problemy ochrony prywatności w świetle włoskiej ustawy zasadniczej Cloud computing and privacy issues in the light of the Italian Constitution (<i>Giovanni Bianco</i>)	49

Wolność informacyjna a prywatność. Kazus WikiLeaks Freedom of information. Some remarks on WikiLeaks (<i>Marie-Theres Tinnefeld</i>)	57

Rozdział 3

Administracja w chmurach

Administration in the cloud 65

Czy cyfrowa chmura zmieni fundament działalności władzy publicznej?
 Will the cloud change foundations of Government?
 (Bolesław Szafrński) 67

Prawne aspekty udostępniania usług administracji publicznej w modelu
 chmury
 Legal aspects of e-governmental cloud services
 (Wojciech Rafał Wiewiórowski) 83

Włoska administracja i sądy wobec chmury
 Italian administration and courts towards cloud computing
 (Miłostawa Trzos) 121

Dopuszczalność przetwarzania elektronicznej dokumentacji medycznej
 w chmurze
 The admissibility rules of electronic health records (EHR) processing in the
 cloud computing model
 (Krzysztof Świtala) 131

Rozdział 4

Człowiek w chmurach

People in the clouds 143

Cloud computing a autonomia informacyjna jednostki
 Cloud computing and individual information autonomy
 (Marlena Sakowska-Baryła) 145

Prawne uwarunkowania świadczenia usług w chmurze w obrocie
 konsumenckim
 Consumer protection in the clouds
 (Justyna Kurek) 155

Karta praw klientów chmury
 Charter of Fundamental Rights for clients of the cloud
 (Aleksandra Monarcha-Matlak) 173

Zagrożenia dzieci w chmurach i ich przewyżczanie
 Threats towards children in cloud computing and combating against them
 (Rafał Lew-Starowicz) 191

Rozdział 5	
Bariery rozwoju przetwarzania w chmurach	
Barriers to the development of the clouds	201
<i>Cloud computing a zasady CLIP dotyczące własności intelektualnej</i>	
Cloud computing and rules of CLIP in the scope of intellectual property	
<i>(Marek Świerczyński)</i>	203
Ochrona prywatności i wykorzystanie instrumentów samoregulacji	
w modelu <i>cloud computingu</i>	
Protection of privacy and using self-regulation in the cloud	
computing model	
<i>(Bogdan Fischer)</i>	215
Prawne aspekty dostępności chmur	
Legal aspects of cloud accessibility	
<i>(Grażyna Szpor)</i>	233
Bibliografia	259
Indeks rzeczowy	275

Autorzy

Prof. dr Giovanni Bianco – professore aggregato, Università degli Studi di Bari – Dipartimento „Jonico”, Prezes Fundacji Włosko-Polskiej „Bona Sforza”

Dr Karol Dobrzeński – adiunkt w Katedrze Teorii Prawa i Państwa, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu

Dr Bogdan Fischer – adiunkt na Uniwersytecie Jagiellońskim; arbiter w Sądzie Polubownym ds. domen internetowych przy Polskiej Izbie Informatyki i Telekomunikacji oraz Krajowej Izbie Gospodarczej

Dr Justyna Kurek – Katedra Prawa Informatycznego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Prof. dr hab. Mirosław Kutylowski – profesor zwyczajny na Wydziale Podstawowych Problemów Techniki Politechniki Wrocławskiej; członek Rady Naukowej IPI PAN, członek Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów

Rafał Lew-Starowicz – Akademia Pedagogiki Specjalnej im. Marii Grzegorzewskiej w Warszawie; Instytut Badań Edukacyjnych w Warszawie; członek Polskiego Komitetu Konsultacyjnego Programu Safer Internet

Prof. n. dr hab. Aleksandra Monarcha-Matlak – Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Szczeciński; profesor Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Gorzowie Wielkopolskim

Cyryll Osterwalder – Ekspert ds. Prywatności Google International

Prof. n. dr hab. Jacek Pomykała – Wydział Matematyki Informatyki i Mechaniki Uniwersytetu Warszawskiego; Wydział Informatyki Stosowanej Wyższej Szkoły Medycznej w Warszawie

Dr Marlena Sakowska-Baryła – radca prawny; Urząd Miasta Łodzi

Prof. n. dr hab. inż. Bolesław Szafrński – profesor nadzwyczajny Wojskowej Akademii Technicznej, Instytut Systemów informatycznych, Wydział Cybernetyki

Prof. n. dr hab. Grażyna Szpor – Kierownik Katedry Prawa Informatycznego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego; Profesor Uniwersytetu Ekonomicznego w Katowicach; Prezes Naukowego Centrum Prawno-Informatycznego

Dr Marek Świerczyński – Katedra Prawa Cywilnego i Prawa Prywatnego Międzynarodowego, Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Krzysztof Światała – Katedra Prawa Informatycznego, Wydział Prawa i Administracji Uniwersytet Kardynała Stefana Wyszyńskiego

Prof. dr Marie-Theres Tinnefeld – Profesor Danych Osobowych i Prawa Gospodarczego, Instytut Informatyki I Matematyki, Hochschule München, Publicystka

Miłoslawa Trzos – adwokat, Studio legale Perrone, Fundacja Włosko-Polska „Bona Sforza”

Dr Wojciech Rafał Wiewiórowski – adiunkt w Pracowni Informatyki Prawniczej Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Gdańskiego; Generalny Inspektor Ochrony Danych Osobowych

Wstęp

„...wracamy do swoistego raju – nie wiadomo kiedy człowiek może stać się nagi i bosy, bez liścia figowego, gdy da się uwieść swobodzie cyberprzestrzeni. Zawsze ta zabawa w policjanta i złodzieja, kto kogo szybciej przechytrzy. Oczywiście to tylko część problemów, są i korzystne...”

Refleksja Profesora *Janusza Borkowskiego*, zaczerpnięta z listu napisanego 22.1.2012 r., po lekturze tomu „Internet. Ochrona wolności, własności i bezpieczeństwa”, niech stanowi motto tego zbioru prac o przetwarzaniu danych w chmurach i mobilizuje do dalszych interdyscyplinarnych badań.

Grażyna Szpor

Wykaz skrótów

1. Źródła prawa

- decyzja 2010/87/UE decyzja 2010/87/UE z 5.2.2010 r. w sprawie standardowych klauzul umownych dotyczących przekazywania danych osobowych podmiotom przetwarzającym dane mającym siedzibę w krajach trzecich na mocy dyrektywy 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady (Dz.Urz. UE L 39 z 12.2.2010 r., s. 5)
- dyrektywa 95/46/WE dyrektywa 95/46/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 24.10.1995 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w zakresie przetwarzania danych osobowych i swobodnego przepływu tych danych (Dz.Urz. UE L 281 z 23.11.1995 r., s. 31)
- dyrektywa 98/27/WE dyrektywa 98/27/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 19.5.1998 r. w sprawie nakazów zaprzestania szkodliwych praktyk w celu ochrony interesów konsumentów (Dz.Urz. UE L 166 z 11.6.1998 r., s. 51)
- EKPCz Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- EKPP Karta Praw Podstawowych Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE C 326 z 26.10.2012 r., s. 391)
- KC ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (Dz.U. Nr 16, poz. 93 ze zm.)
- KK ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (Dz.U. Nr 88, poz. 553 ze zm.)
- Konstytucja RP..... Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)

Wykaz skrótów

KPC	ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (Dz.U. Nr 43 poz. 296 ze zm.)
KRO	ustawa z 25.2.1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r. poz. 788 ze zm.)
OchrDanychU	ustawa z 29.8.1997 r. o ochronie danych osobowych (tekst jedn. Dz.U. z 2002 r. Nr 101, poz. 926 ze zm.)
OchrKonkurU	ustawa z 16.2.2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz.U. Nr 50, poz. 331 ze zm.)
opinia 5/2012	opinia 5/2012 Grupy Roboczej Art. 29, w sprawie przetwarzania danych w chmurze obliczeniowej z 1.7.2012 r. (WP196)
PrPacjRPPU	ustawa z 6.11.2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (tekst jedn. Dz.U. z 2012 r. poz. 159 ze zm.)
rozporządzenie (WE) 2006/2004	rozporządzenie (WE) Nr 2006/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady z 27.10.2004 r. w sprawie współpracy między organami krajowymi odpowiedzialnymi za egzekwowanie przepisów prawa w zakresie ochrony konsumentów (Dz.Urz. UE L 364 z 9.12.2004 r., s. 1 ze zm.)
rozporządzenie Rzym I.....	rozporządzenie (WE) Nr 593/2008 Parlamentu Europejskiego i Rady z 17.6.2008 r. w sprawie prawa właściwego dla zobowiązań umownych (Rzym I) (Dz.Urz. UE L 177 z 4.7.2008 r., s. 6 ze zm.)
rozporządzenie Rzym II.....	rozporządzenie (WE) Nr 864/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady z 11.7.2007 r. dotyczące prawa właściwego dla zobowiązań pozaumownych (Rzym II) (Dz.Urz. UE L 199 z 31.7.2007 r., s. 40)
ŚwiadUsłElektU	ustawa z 18.7.2002 r. o świadczeniu usług drogą elektroniczną (Dz.U. Nr 144, poz. 1204 ze zm.)
InformPodPubU	ustawa z 17.2.2005 r. o informatyzacji działalności podmiotów realizujących zadania publiczne (tekst jedn. Dz.U. z 2013 r. poz. 235)

2. Czasopisma

DuD	Datenschutz und Datensicherheit
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
JPIL.....	Journal of Private International Law
KPP	Kwartalnik Prawa Prywatnego
MoP	Monitor Prawniczy

OSNPG	Orzecznictwo Sądu Najwyższego, Wydawnictwo Prokuratury Generalnej
Pal.....	Palestra
PiP.....	Państwo i Prawo
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
St.Pr.....	Studia Prawnicze

3. Inne

ABA	<i>American Bar Association</i>
ABI.....	Administrator Bezpieczeństwa Informacji
BaaS	<i>Business as a Service</i>
BCR	<i>Binding Corporate Rules</i> (Wiążące Reguły Korporacyjne)
BSA.....	<i>Business Software Alliance</i>
CaaS.....	<i>Communication as a Service</i>
CIO.....	<i>Chief Information Officer</i>
CLIP	<i>Conflict of Laws in Intellectual Property</i>
CPI.....	Centrum Projektów Informatycznych
DPL	<i>Digital power line</i>
DSL.....	<i>Digital subscriber line</i>
ENISA	<i>European Network and Information Security Agency</i> (Europejska Agencja ds. Bezpieczeństwa Sieci i Informacji)
EOG	Europejski Obszar Gospodarczy
ETSI	<i>European Telecommunications Standards Institute</i> (Europejski Instytut Norm Telekomunikacyjnych)
FedRAMP.....	<i>The Federal Risk and Authorization Management Program</i>
FTTH.....	<i>Fiber to the home</i>
FTTB.....	<i>Fiber to the building</i>
GAO	<i>Government Accountability Office</i>
GIODO	Główny Inspektor Ochrony Danych Osobowych
GUS	Główny Urząd Statystyczny
HaaS.....	<i>Host as a Service</i>
IaaS.....	<i>Infrastructure as a Service</i>
IDC.....	<i>International Data Corporation</i>
IPiSP.....	Instytut Pracy i Spraw Socjalnych
IT	<i>Information Technology</i> (technologia informacyjna)
JST	jednostka samorządu terytorialnego
KE	Komisja Europejska
MAiC.....	Ministerstwo Administracji i Cyfryzacji
NGA	<i>Next Generation Access</i>

Wykaz skrótów

NIST	<i>National Institute of Standards and Technology</i> (Krajowy Instytut Standaryzacji i Technologii)
OECD	<i>Organization for Economic Co-operation and Development</i> (Organizacja Współpracy Gospodarczej i Rozwoju)
PaaS.....	<i>Platform as a Service</i>
PAN	Polska Akademia Nauk
PIA.....	<i>Privacy impact assessment</i>
PO RPW.....	Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej
RPO	Regionalne Programy Operacyjne
SaaS.....	<i>Software as a Service</i>
SIIS	System Informacyjny o Infrastrukturze Szerokopasmowej
SLA.....	<i>Service level agreement</i>
SN	Sąd Najwyższy
SOA	<i>Service Oriented Architecture</i>
SOKiK.....	Sąd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
StaaS.....	<i>Storage as a Service</i>
TCO.....	<i>Total Cost of Ownership</i>
UE.....	Unia Europejska
UKE	Urząd Komunikacji Elektronicznej
UOKiK	Urząd Ochrony Konkurencji i Konsumentów
Zasady CLIP	<i>Principles for Conflict of Laws in Intellectual Property</i> [<i>European Max Planck Group on Conflict of Laws in Intellectual Property (CLIP)</i>]

ROZDZIAŁ 1
Fenomen chmury
Phenomenon of the cloud

Technologie bezpieczeństwa dla przetwarzania w chmurze

1. Wstęp

Przetwarzanie w chmurze staje się obecnie atrakcyjną alternatywą wobec wdrażania dedykowanych systemów informatycznych. Pozwala to znacząco zredukować koszty zarówno w kategoriach hardware'u i software'u, jak i kosztów pośrednich związanych z nakładem pracy niezbędnym do uruchomienia i administracji systemem. Technologie chmurowe, mimo że znaczącą rolę na rynku rozwiązań informatycznych zdobyły stosunkowo niedawno, są w sensie technicznym rozwiązaniami dojrzałymi. Ich szerokie zastosowanie jest jednak w dużym stopniu warunkowane rozwojem sieci teleinformatycznych zapewniających niezawodną łączność o wysokich parametrach użytkowych. Obecnie nie stanowi to już problemu.

Migracja systemów informatycznych w nową rzeczywistość technologiczną nie jest jednak bezproblemowa. Jednym z kluczowych problemów jest zapewnienie odpowiedniego poziomu bezpieczeństwa. Kwestie bezpieczeństwa, tak trudne do rozwiązania w przypadku systemów konwencjonalnych, nie zawsze stają się łatwiejsze przy przejściu do systemów opartych na chmurze obliczeniowej. Rozwiązując jedne problemy, stajemy wobec nowych wyzwań – niekiedy jeszcze trudniejszych.

2. Prawny system ochrony danych w systemach teleinformatycznych

Ochrona systemów informatycznych musi być oparta nie tylko na rozwiązaniach technicznych, lecz także na ochronie organizacyjnej i odpowiednich zasadach prawa. Podczas gdy rozwiązania techniczne, a także – w pewnym stopniu – rozwiązania organizacyjne ewoluują dosyć szybko, zmiany w obszarze regulacji prawnej i norm technicznych postępują wolno. Z tego względu obowiązujące normy prawne odpowiadają często realiom technicznym z minionych dekad, nierzadko powodując zagrożenia bezpieczeństwa.